PLOEN NOORD, DUIVEN

NADER ONDERZOEK KLEINE MARTERACHTIGEN

Opdrachtgever:	Van Wanrooij
Projectnr:	WAN011
Datum:	16 januari 2024

PLOEN NOORD, DUIVEN

NADER ONDERZOEK KLEINE MARTERACHTIGEN

Opdrachtgever:	Van Wanrooij
Projectnr:	WAN011
Rapportnr:	20240116-WAN011-NSO-RAP-1.0
Status:	Definitief
Datum:	16 januari 2024

Opsteller:
JR

Verificatie:
STK & RJA

Validatie:
RVHE

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

© 2023 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze
toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Doelstelling 7
1.3 Leeswijzer 7

2 BELEIDSKADER 9
2.1 Inleiding Wet natuurbescherming 9
2.2 Soortbescherming 9

3 SOORT(GROEP)BESCHRIJVING 11
3.1 Bunzing 11
3.2 Hermelijn 11
3.3 Wezel 12
3.4 Steenmarter 12

4 PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN 13
4.1 Beschrijving onderzoeksgebied 13
4.2 Geplande werkzaamheden 14

5 WERKWIJZE 15

6 RESULTATEN EN EFFECTBEOORDELING 17
6.1 Resultaten 17
6.2 Effectbeoordeling 18

7 MITIGATIE EN COMPENSATIE 19
7.1 Mitigerende maatregelen 19
7.2 Compenserende maatregelen 20

8 CONCLUSIES 21

BRONNENLIJST 23

BIJLAGEN

B1 FOTOCOMPILATIE

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Duiven is voornemens om het gebied Ploen Noord aan de noordkant van Duiven te ontwikkelen tot woningbouwlocatie. Men is voornemens om 130 woningen te realiseren in het gebied. De voorgenomen activiteit kan leiden tot negatieve effecten op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Om deze reden is in 2023 een flora- en fauna QuickScan uitgevoerd (Kragten, 2023). Hieruit is gebleken dat de aanwezigheid van kleine marterachtigen en steenmarter niet kan worden uitgesloten. Een nader onderzoek moet uitwijzen of deze soorten een vaste rust- of voortplantingsplaats hebben in het plangebied en of de werkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op deze vaste rust- en voortplantingsplaatsen.

In voorliggende rapportage worden de resultaten en de gehanteerde methodiek van het nader onderzoek naar voornoemde soorten beschreven.

1.2 Doelstelling

De inventarisatierapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Zijn kleine marterachtigen of steenmarter aanwezig in het plangebied?
- Welke soort(en) betreft het?
- Welke functie(s) vervult het plangebied voor deze soort(en)?
- Welke negatieve effecten kunnen deze soorten ondervinden door de voorgenomen ingreep?
- Is er als gevolg van de voorgenomen plannen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming?
- Is het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen noodzakelijk?
- Is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is ingedeeld in verschillende hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt het beleidskader, de Wet natuurbescherming, toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt een korte soort(groep)beschrijving gegeven. Hoofdstuk 4 bevat de ligging van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden, waarna in hoofdstuk 5 de werkwijze wordt toegelicht. In hoofdstuk 6 worden de resultaten van de inventarisatie beschreven en worden de effecten van de voorgenomen ingreep bepaald. In hoofdstuk 7 worden eventuele mitigerende en compenserende maatregelen beschreven waarmee negatieve effecten op beschermde soorten kunnen worden voorkomen. De toetsing wordt afgesloten met een conclusie in hoofdstuk 8. Eventuele relevante (verspreidings)literatuur is opgenomen in een literatuurlijst.

2 BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op voor de voorgenomen ingreep relevante natuurwetgeving en het natuur- en soortenbeleid van de diverse overheden. In deze rapportage wordt ingegaan op hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk is de soortbescherming vastgelegd.

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en voegt drie 'oude' natuurwetten samen: de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming is de bescherming en ontwikkeling van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Op termijn gaat de Wet natuurbescherming op in de Omgevingswet. De uitwerking van de Wet natuurbescherming is vastgelegd in de Regeling Natuurbescherming en het Besluit Natuurbescherming. De Provincie Gelderland, waar dit project plaatsvindt, heeft de volgende relevante verordeningen en regelingen voor natuurbescherming vastgesteld:

- Omgevingsverordening Gelderland
- Omgevingsvisie Gelderland

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) nog drie hoofdstukken die van belang zijn voor ruimtelijke ingrepen. Dit betreft hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (Soorten) en hoofdstuk 4 (Houtopstanden).

2.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) kent een apart hoofdstuk waarin de soortbescherming is vastgelegd. De Wnb kent 4 beschermingsregimes voor soorten:

- art 3.1: bescherming van vogels die onder de Vogelrichtlijn vallen – dit zijn alle vogels;
- art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn – ook wel 'strikt beschermde soorten genoemd';
- art 3.10: bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming - dit zijn deels meer algemene soorten die enkel nationaal beschermd worden en geen bescherming genieten onder Europese regelgeving.
- Algemene zorgplicht zoals verwoord in artikel 1.11.

In de genoemde artikelen is bepaald voor welke handelingen een vrijstelling kan worden verleend van de tevens in dat artikel genoemde verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen uit de Wnb zijn (iets) anders geformuleerd dan de verbodsbepalingen uit de Ffwet. De verbodsbepalingen komen er kortweg op neer dat vogels en andere beschermde soorten niet (opzettelijk) gedood of opzettelijk verstoord mogen worden en dat nesten/voortplantingsplaatsen en rustplaatsen niet beschadigd of vernield mogen worden. Planten mogen niet worden geplukt of vernield. Voor vogels geldt daarbij dat nesten niet weggenomen mogen worden[1].

Daarnaast is de lijst met beschermde soorten gewijzigd: naast de overgehevelde en toegevoegde soorten (vaatplanten, vlinders) is er een groot aantal soorten dat geen beschermde status meer heeft in de Wnb. Dit betreffen voornamelijk vaatplanten en vissen.

1 De term jaarrond beschermde nesten (met een verdeling in 5 categorieën) is niet in de wet genoemd. Deze uitwerking wordt echter wel door de provincies gevolgd.

Opzettelijkheid
In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term “opzettelijk” van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant”.

Wezenlijke invloed
Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt gedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden
Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wnb zal voor deze soorten een ontheffingsplicht gaan gelden, behalve als het bevoegd gezag, de provincie of minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna LNV), door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling wordt overgeheveld naar de provincie[2].

Voor de ‘andere soorten’ van artikel 3.10 kunnen provincies en de minister van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Gelderland heeft in januari 2017 de provinciale verordening en vrijstelling gepubliceerd. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën in geval van ruimtelijke ontwikkeling. Deze soorten stonden voorheen op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Zorgplicht soortenbescherming
Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

2 Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van Wet natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang).

3 SOORT(GROEP)BESCHRIJVING

3.1 Bunzing

De bunzing (*Mustela putorius*) is de grootste kleine marterachtige. De soort komt in allerlei landschapstypen voor maar lijkt een voorkeur te hebben voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. De soort wordt ook waargenomen in bebouwde omgeving met veel groen, evenals in open bossen. In de winter kan de bunzing worden aangetroffen in schuurtjes, kelders en hooizolders (Bouwens, 2017). Als dagrustplaats worden voornamelijk bestaande holen als konijnenholen gebruikt. De soort maakt echter ook gebruik van takken- en steenhopen, duikers en rommelschuurtjes (www.zoogdiervereniging.nl).

De grootte van het functioneel leefgebied bedraagt onder optimale omstandigheden ca. tien hectare (Hofmeester & Dekker, 2016). Territoria kunnen echter tot enkele duizenden hectaren groot zijn, afhankelijk van het voedselaanbod. Het territorium van een mannetje is veel groter dan dat van een vrouwtje en overlapt dat van verscheidene vrouwtjes. Het leefgebied wordt gemarkeerd met muskus en soms met uitwerpselen (Veldman *et al.*, 2021).

De soort is met name actief tussen zonsondergang en zonsopkomst. De paartijd loopt van april tot en met mei. De kraamtijd loopt van juli tot september. In deze periode wordt de bunzing ook overdag waargenomen. Na drie maanden zijn de jongen zelfstandig en in de periode van augustus tot november gaan de jongen op zoek naar een eigen leefgebied (Veldman *et al.*, 2021). Buiten de paar- en kraamtijd leeft de bunzing solitair (Bouwens, 2017).

3.2 Hermelijn

De hermelijn (Mustela erminea) komt in alle habitats voor, van open plekken in bossen en houtwallen tot duinen, akkers en vochtig terrein. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. De soort is dan ook aanwezig in heel het vasteland van Nederland. Evenals bij de bunzing is een voorwaarde de aanwezigheid van voldoende dekking en voedsel. Voor verblijfplaatsen wordt vaak gebruik gemaakt van holen van andere zoogdieren, meestal een konijnenhol of oud mollennest. Er wordt echter ook wel gebruik gemaakt van holle bomen of ruimte tussen stenen. Holen moeten een doorsnede hebben van minimaal vijf centimeter (Broekhuizen *et al.*, 1997; Bouwens, 2017; Veldman *et al.*, 2021). Binnen een territorium bevinden zich twee tot tien dagrustplaatsen, die afwisselend gebruikt worden. Bij veelgebruikte schuilplekken of verblijfplaatsen worden latrines of uitwerpselen aangetroffen (Veldman *et al.*, 2021).

Het functioneel leefgebied kan in een goed muizenjaar slechts twee hectare bedragen. In mindere jaren kan dit oplopen tot enkele tientallen hectaren (Van Maanen & Mos, 2016). Het leefgebied van het mannetje is drie- tot viermaal zo groot als dat van het vrouwtje. De hermelijn is zowel overdag als 's nachts actief. De paartijd loopt van half april tot juni. De jongen worden, na een uitgestelde embryonale ontwikkeling, in april en mei geboren (Bouwens, 2017).

3.3 Wezel

De wezel (*Mustela nivalis*) leeft bij voorkeur in open, droog natuur- en cultuurlandschap. De soort wordt aangetroffen in veel verschillende biotopen zoals bossen, duinen, wei- en akkerlanden. De wezel komt over het algemeen in droger gebied voor dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. De soort heeft een voorkeur voor dekking in de vorm van bijvoorbeeld bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren (www.zoogdiervereniging.nl).
Het functioneel leefgebied kan in een goed muizenjaar slechts een hectare bedragen. In mindere jaren kan dit oplopen tot ca. tien hectare. De hermelijn is zowel overdag als 's nachts actief. De paartijd loopt van april tot juni. De jongen worden na ongeveer vijf weken geboren (Bouwens, 2017). Bij voldoende voedsel kan een wezel een tweede nest voortbrengen. De jongen vertonen een grote dispersiedrang en onbezet leefgebied kan snel gekoloniseerd worden tijdens of na een goed muizenjaar (Bouwens, 2017). Het voortplantingssucces wordt dan ook sterk beïnvloed door de beschikbaarheid van voedsel (Broekhuizen *et al.*, 1997)

3.4 Steenmarter

De steenmarter (*Martes foina*) is een nachtactief dier. In de zomermaanden is hij soms ook 's ochtends vroeg op pad. Per nacht kan de steenmarter tot wel tien tot vijftien km afleggen, maar gemiddeld wordt drie (vrouwtjes) tot vijf km (mannetjes) afgelegd. De soort heeft een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap maar wordt ook wel in volledig bosloze gebieden aangetroffen. De soort is vooral te vinden in nabijheid van dorpen en boerderijen en wordt tegenwoordig zelfs in grotere steden waargenomen. De aanwezigheid van structuurrijke elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen is van belang. Deze elementen vormen het foerageergebied voor de steenmarter (www.zoogdiervereniging.nl).

De soort eet zowel plantaardig als dierlijk voedsel. De steenmarter heeft een veelzijdig menu. Hij eet o.a. muizen, ratten, egels, jonge konijnen, vogels, eieren, kevers, rupsen, kikkers en regenwormen. Ook eet hij, vooral tussen juli en december, veel vruchten en bessen, zoals bramen, bessen van vogelkers en zwarte nachtschade, appels, peren en kersen. In de buurt van de schuilplaats van de steenmarter zijn soms kleine voedselvoorraden te vinden. Deze zijn vaak onbedekt en zijn te vinden bij hooibergen, in schuurtjes of op zolders of in nissen en spleten van grotten en steengroeven. Steenmarters maken veelal geen echt nest; meer een schuilplaats in een kier of nis.

De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen, die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. De steenmarter kan al door openingen van vijf á zes cm kruipen om bij een schuilplaats te komen.

Zowel het mannetje als het vrouwtje van de steenmarter heeft een eigen territorium en leven solitair. Het territorium van een mannetje overlapt dat van meerdere vrouwtjes. De grootte hangt af van de kwaliteit van het gebied waar de marter leeft. In Nederland bedraagt de grootte 80 tot 700 hectare. Oudere steenmarters en steenmarters in de stad hebben kleinere leefgebieden. Dit komt omdat oudere dieren de betere leefgebieden hebben en dieren in de stad een gunstigere voedselsituatie hebben (www.zoogdiervereniging.nl).

4 PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

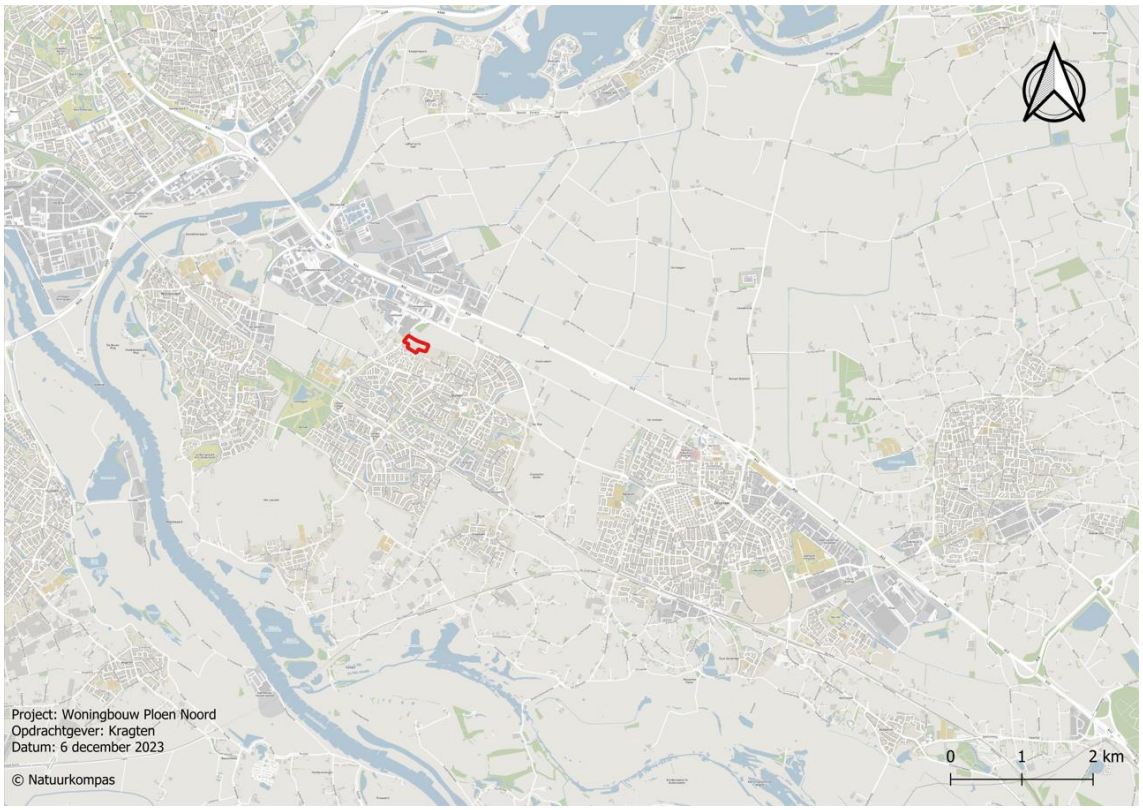
4.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied is gelegen in het noordwesten van Duiven, gemeente Duiven, in de provincie Gelderland. Het plangebied is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Duiven. De directe omgeving van Duiven wordt gekenmerkt door de Nederrijn in het zuiden, de bebouwde kom van Westervoort in het westen, de A12 met aan de overzijde deels agrarische percelen en deels industrie in het noorden en de bebouwde kom van Zevenaar in het oosten.

Het plangebied bestaat uit agrarische percelen. Het plangebied grenst in het westen aan de Westsingel, in het noorden aan een perceel met een populierenopstand (*Populus* spec.) en een agrarisch perceel, in het oosten aan agrarische percelen en een boerenerf en in het zuiden aan een hertenweide (zie ook afbeelding 4.1) en wederom een agrarisch perceel. Op de zuidgrens staan enkele oudere knotwilgen (*Salix* spec.) In afbeelding 4.2 wordt de globale ligging van het plangebied ten opzichte van de ruimere omgeving weergegeven.

Afbeelding 4.1: Globale begrenzing van het plangebied (rood omlijnd). Bron: PDOK services, 2023. Bewerking: Kragten, 2023.

Afbeelding 4.2: Topografische kaart met ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: PDOK services, 2023. Bewerking: Kragten, 2023.

4.2 Geplande werkzaamheden

De oorspronkelijke plannen voorzagen in de realisatie van 130 woningen. Doordat niet alle gronden verworven zijn, wordt uiteindelijk een lager aantal woningen gerealiseerd. Uitgangspunt is om de bestaande groenstructuren zoveel als mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken.

5 WERKWIJZE

Voor het uitvoeren van onderzoek naar kleine marterachtigen is geen protocol voorhanden. Daarom is het onderzoek zoveel als mogelijk gebaseerd op de Handreiking Kleine Marterachtigen (Bouwens, 2017). Het onderzoek naar kleine marterachtigen is, volgens de Handreiking Kleine Marterachtigen, uitgevoerd in een suboptimale periode, te weten van augustus tot en met november. Uit onderzoek (Smaal & van Manen, 2022) is echter gebleken dat juist de maanden september tot en met december een hoge trefkans hebben. Mogelijk wordt de onderzoeksperiode daarom ten onrechte aangeduid als een suboptimale periode.

In tabel 5.1 zijn de data van plaatsen en checken van de cameravallen benoemd.

Tabel 5.1: Data van plaatsen en checken van cameravallen.

Ronde	Datum	Activiteit
1	24-08-2023	Plaatsen camera's
2	15-09-2023	Vervangen batterijen + uitlezen kaarten
3	19-10-2023	Vervangen batterijen + uitlezen kaarten
4	16-11-2023	Ophalen camera's

Gezien het feit dat er volgens de Handreiking Kleine Marterachtigen in de suboptimale periode is onderzocht, geldt dat het aantal te plaatsen camera's moet worden verdubbeld, evenals de tijd dat deze in het veld aanwezig zijn. Gezien de omvang van het plangebied van ca. 3,3 ha zijn in het plangebied twee cameravallen van het type Browning Spec Ops Advantage Full HD en vier Mostela's voorzien van camera's van het type Browning Dark Ops HD Pro X geplaatst. De camera's hebben een onzichtbare infraroodflits en kunnen zowel foto's als video's maken. De camera's zijn zodanig ingesteld dat er bij een trigger twee foto's worden gemaakt. De interval tussen twee triggers is ingesteld op drie seconden.

De cameravallen zijn geplaatst in een stalen behuizing welke middels schroeven en een kabelslot aan bomen of weidepalen zijn bevestigd. Recht tegenover de lens, op enkele meters afstand, is een geperforeerd blikje sardientjes aan een paaltje bevestigd op ca. 30 cm vanaf maaiveld. Dit blikje fungeert als lokmiddel. De Mostela's zijn in de akkerranden geplaatst. Ook de Mostela's zijn voorzien van een geopend blikje sardientjes als lokmiddel. De locatie van de Mostela's is in het veld bepaald, waarbij gelet is op de aanwezigheid van voldoende dekking en geleiding. In afbeelding 5.1 zijn de locaties van de cameravallen en Mostela's weergegeven.

De cameraval en Mostela's zijn voor een periode van twaalf weken in het veld geplaatst. Wanneer er gedurende deze periode van twaalf weken geen waarnemingen van kleine marterachtigen worden gedaan, mag er vanuit gegaan worden dat er geen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn in het plangebied. Omdat vaste rust- en voortplantingsplaatsen van kleine marterachtigen vrijwel niet zijn vast te stellen, geldt andersom dat er bij een waarneming van een kleine marterachtige vanuit gegaan moet worden dat er vaste rust en voortplantingsplaatsen van deze soort in het plangebied aanwezig zijn.

Afbeelding 5.1: Locaties van de cameravallen en Mostela's. Bron: PDOK services, 2023. Bewerking: Kragten, 2023.

6 RESULTATEN EN EFFECTBEOORDELING

6.1 Resultaten

In totaal zijn er 49.489 foto's gemaakt door de verschillende camera's. In navolgende tabel is het aantal foto's uitgesplitst naar cameraval.

Na een uitgebreide analyse van de gemaakte foto's blijkt dat er een groot aantal soorten is vastgelegd. De waarnemingen omvatten huiskat (*Felis sylvestris catus*), bruine rat (*Rattus norvegicus*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), rosse woelmuis (*Myodes glareolus*), huismuis (*Mus musculus*) veldmuis (*Microtus arvalis*) of aardmuis (*Microtus agrestis*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), dwergmuis (*Mycromys minutus*), egel (*Erinaceus europaeus*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*), wezel en steenmarter. In bijlage 1 zijn enkele foto's opgenomen die zijn gemaakt tijdens de inventarisatie.

De wezel is vastgelegd in Mostela 1, in het uiterste westen van het plangebied. De soort op zowel 18 oktober 2023 als 16 november 2023 vastgelegd. De steenmarter eenmalig vastgelegd op cameraval 1 op 31 augustus 2023. Met het aantonen van de aanwezigheid van de wezel moet ervan uitgegaan worden dat de soort ook een of meerdere vaste rust- en voortplantingsplaatsen heeft binnen het plangebied. Dit kan bestaan uit één van de vele muizenholen die in en rondom het plangebied aanwezig zijn. Ook kunnen ze gebruik maken van de coniferenhaag net ten zuidwesten van het plangebied. Het plangebied zelf fungeert daarbij als foerageergebied voor de wezel.

Figuur 6.1: Belangrijke elementen voor kleine marterachtigen en steenmarter binnen en rondom het plangebied (rood gearceerd), bestaande uit het plangebied zelf (rood gearceerd), de coniferenhaag (groen gearceerd), de steenhoop (geel gearceerd) de schuur bij de hertenweide (blauw gearceerd) en het boerenerf (oranje). Bron: PDOK services, 2024. Bewerking: Kragten, 2024.

Voor de steenmarter geldt dat er binnen de grenzen van het plangebied geen geschikte vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn. De soort kan een verblijfplaats hebben in de stal bij de hertenweide, in één van de opstallen op het boerenerf ten oosten van het plangebied, in de stapel los gestorte stenen in het populierenbos ten noorden van het plangebied of in één van de grotere boomholten in hetzelfde populierenbos. Het plangebied fungeert daarbij als foerageergebied voor de steenmarter.

6.2 Effectbeoordeling

Binnen het plangebied zijn naar verwachting vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de wezel aanwezig. Daarnaast vormt het plangebied foerageergebied voor de wezel en steenmarter.

Realisatiefase
Met de voorgenomen plannen wordt het plangebied verhard en bebouwd. Tijdens de realisatiefase is er sprake van diverse werkzaamheden waarbij zwaar materieel wordt ingezet. Bovendien vinden er grondverzetwerkzaamheden plaats, o.a. voor de aanleg van kabels en leidingen en de aanleg van funderingen. Hiermee kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de wezel worden vernietigd. Wanneer tijdens de werkzaamheden geen rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de wezel, kunnen bovendien exemplaren worden gedood. Hiermee is sprake van overtreding van verbodsbepalingen zoals vastgelegd in artikel 3.10, lid 1a en 1b, van de Wnb voor wat betreft de wezel.

Gebruiksfase
Met de voorgenomen plannen wordt het plangebied grotendeels verhard bebouwd. Op moment van opstellen van de rapportage was de exacte inrichting van het plangebied nog onduidelijk. Om deze reden wordt er vanuit gegaan dat het plangebied in de gebruiksfase niet langer kan fungeren als foerageergebied voor zowel de steenmarter als de wezel. Voor de wezel geldt dat het territorium varieert van één tot ca. tien hectare, afhankelijk van de prooidichtheid. Het huidige plangebied heeft een omvang van ca. 3,3 hectare, waardoor er minimaal 33% van het totale territorium verloren gaat. Dat is een dermate groot oppervlakteverlies dat het resterende territorium daarmee niet langer functioneel is. De voorgenomen plannen leiden daarmee indirect tot het vernietigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen buiten de plangebiedsgrenzen. Hiermee is sprake van overtreding van verbodsbepalingen zoals vastgelegd in artikel 3.10, lid 1b van de Wnb.

Voor de steenmarter geldt dat deze in Nederland een territorium heeft dat varieert tussen de 80 en 700 hectare. Het voorgenomen plan leidt daarmee tot ca. 4% oppervlakteverlies aan territorium. Op zichzelf is dit niet significant, zeker niet wanneer in ogenschouw wordt genomen dat het plangebied geen optimaal foerageergebied vormt voor de steenmarter. De voorgenomen plannen leiden dan ook niet tot het ongeschikt raken van het volledige territorium. Er is daarmee geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb voor wat betreft de steenmarter.

7 MITIGATIE EN COMPENSATIE

De beoogde plannen leiden tot vernietiging van een vaste rust- en voortplantingsplaatsen van wezel en het vernietigen van een territorium. Indien er met de werkzaamheden geen rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de wezel, kunnen bovendien exemplaren worden gedood. Hiermee is sprake van overtreding van verbodsbepalingen zoals vastgelegd in artikel 3.10, lid 1a en 1b, van de Wnb voor wat betreft de wezel. Voor het doden van exemplaren van de wezel kan in principe geen ontheffing worden verkregen. Hiervoor dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden. Voor het vernietigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen kunnen geen mitigerende maatregelen worden getroffen. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden en dienen compenserende maatregelen getroffen te worden om het verlies van een territorium te compenseren.

7.1 Mitigerende maatregelen

Algemene maatregelen vanuit de zorgplicht
In verband met de zorgplicht dienen onderstaande maatregelen te worden getroffen:

- Bij de uitvoering van de werkzaamheden met machines dient zoveel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de bestaande infrastructuur van wegen en paden binnen en direct rondom het plangebied, zodat het aanrijdrisico minimaal is.
- Het werkterrein dient zo klein mogelijk gehouden te worden.
- De aannemer maakt enkel gebruik van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden en werkt één richting op. Als er meerder machines tegelijkertijd aan het werk zijn moeten die niet naar elkaar toe werken zodat dieren opgesloten raken. Zo wordt onnodige verstoring van dieren voorkomen.
- Er wordt niet gewerkt tussen zonsondergang en zonsopgang. Veel algemene en beschermde diersoorten (zoals vleermuizen) zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht. Indien ook in de schemering en het donker wordt gewerkt moet gebruik worden gemaakt van (amberkleurig) licht dat zoveel mogelijk naar beneden is gericht.
- De werkzaamheden worden in een aaneengesloten periode uitgevoerd, zonder langdurig te stoppen. Hierdoor wordt het gebied maar een (relatief korte) periode verstoord. De verstoringsafstand wordt hierdoor "automatisch" bepaald. Dit betekent dat zich binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden geen verstoringsgevoelige beschermde soorten zullen vestigen en voorkomt (opnieuw) verstoring van beschermde soorten.
- Behoud de verbinding en doorgang naar andere leefgebieden en schuilplekken buiten de invloedsfeer van het werkgebied. Het behouden van stroken met ruige vegetatie die in verbinding staan met andere gebieden geven kleinere (zoog)dieren kans te vluchten naar veilige gebieden.
- Bij de werkzaamheden wordt een erkend ecoloog ingeschakeld. Deze controleert vooraf of de uit te voeren werkzaamheden niet leiden tot verstoring van mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien verstoring niet is uit te sluiten, worden de werkzaamheden op de locatie die het betreft tot nader order stilgelegd.

Maatregelen ten behoeve van de wezel

- Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt hoge vegetatie kort gemaaid waarmee het gebied ongeschikt wordt voor de wezel. Het maaien vindt plaats in één richting, om dieren de mogelijkheid te bieden het terrein te ontvluchten. Op zijn vroegst drie werkdagen later kunnen de werkzaamheden worden opgestart. De tussenliggende tijd biedt kleine marterachtigen de mogelijkheid om het werkgebied te verlaten en een andere verblijfplaats te betrekken.
- Grondverzetwerkzaamheden kunnen pas na afloop van de kwetsbare periode van de wezel (welke grofweg loopt van half maart tot 1 september) worden uitgevoerd. Dit houdt in dat de werkzaamheden op zijn vroegst vanaf 1 september kunnen starten.

7.2 Compenserende maatregelen

Om het ongeschikt raken van het territorium van de wezel te compenseren moet een nieuw territorium gerealiseerd worden of het bestaande resterende deel van het territorium optimaal ingericht worden. IDe exacte locatie en inrichting van deze compensatie dient in het activiteitenplan nader bepaald te worden. Wel zijn enkele meer algemene inrichtingsmaatregelen te formuleren:

- Het terrein moet worden aangeplant met meerdere ruigtes, hagen, bosjes en houtwallen. Hierbij moet inheems en bij voorkeur ook regionaal plantgoed worden toegepast.
- Ook is het van belang dat het terrein vegetatieovergangen en terreinreliëf bevat, zoals dijkjes, walletjes en greppels. Hiermee ontstaat een kleinschalig en structuurrijk landschap.
- Er moeten meerdere takkenrillen worden aangelegd.
- In de takkenrillen moeten ten minste drie marterkasten worden geplaatst.

8 CONCLUSIES

In het plangebied Ploen Noord is een inventarisatie naar kleine marterachtigen en de steenmarter uitgevoerd met behulp van cameravallen en Mostela's. Het onderzoek is zoveel als mogelijk gebaseerd op de Handreiking Kleine Marterachtigen (Bouwens, 2017). Het onderzoek naar kleine marterachtigen is uitgevoerd in de volgens de Handreiking suboptimale periode, waardoor het dubbele aantal camera's en een verdubbeling van de veldtijd noodzakelijk is.

Tijdens het onderzoek is de aanwezigheid van de wezel en de steenmarter vastgesteld. Voor de wezel geldt dat bij het vaststellen van de aanwezigheid van de soort ook aangenomen moet worden dat er binnen het plangebied sprake is van aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen. Voor de steenmarter geldt dat er binnen het plangebied geen geschikte vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn. Wel kan de soort in de directe omgeving van het plangebied een vaste rust- en voortplantingsplaats hebben. Voor beide soorten geldt dat het plangebied kan fungeren als foerageergebied.

De voorgenomen plannen kunnen leiden tot het vernietigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de wezel. Wanneer tijdens de werkzaamheden geen rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de wezel, kunnen bovendien exemplaren worden gedood. Ook gaat het huidige territorium van de wezel verloren. Hiermee is sprake van overtreding van verbodsbepalingen zoals vastgelegd in artikel 3.10, lid 1a en 1b, van de Wnb voor wat betreft de wezel.
Voor het doden van exemplaren van de wezel kan in principe geen ontheffing worden verkregen. Hiervoor dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden. Voor het vernietigen van vaste rust- en voortplantingsplaatsen kunnen geen mitigerende maatregelen worden getroffen. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden en dienen compenserende maatregelen getroffen te worden.

Voor de steenmarter geldt dat de voorgenomen plannen niet leiden tot negatieve effecten op de soort aangezien de vaste rust- en voortplantingsplaatsen zich buiten het plangebied bevinden en het plangebied slechts een klein deel vormt van het totale territorium van de steenmarter. Voor de steenmarter geldt dan ook dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden.

BRONNENLIJST

Literatuur

Bouwens, S., 2017. *Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming.* Provincie Noord-Brabant.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. & J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Hofmeester, T. & J.J.A. Dekker, 2016. *Bunzing.* In Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (pag. 262-264).

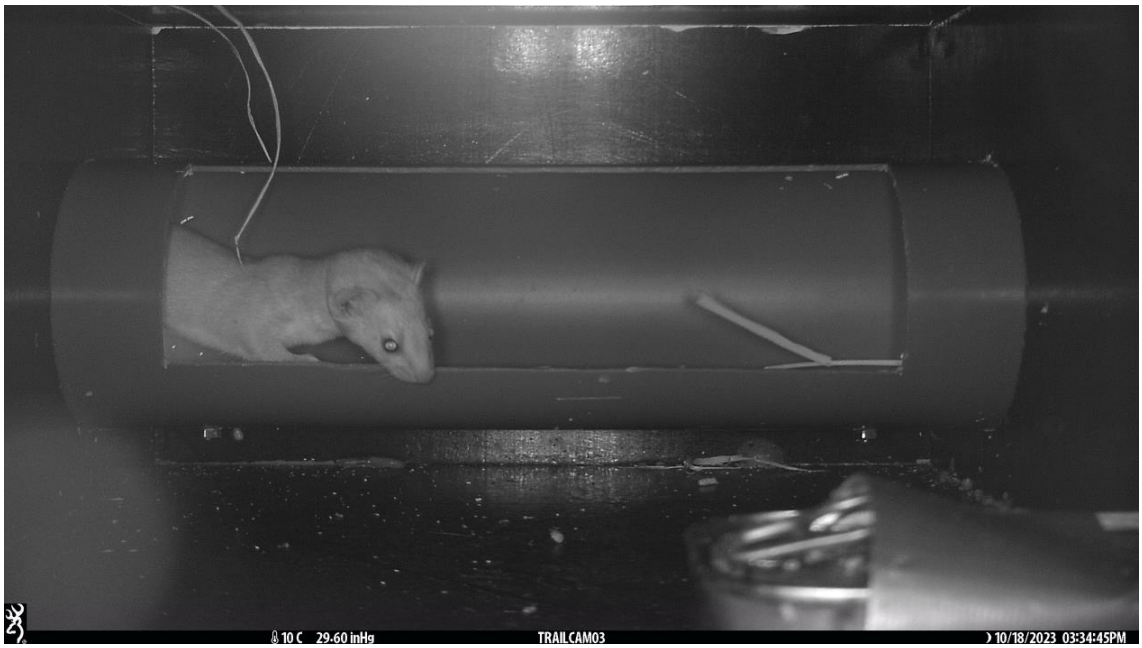
Van Maanen, E. & J. Mos, 2016. *Hermelijn.* In Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren* (pag. 257-259).

Veldman, J., Troost, C. & A. Klink, 2021. *Brochure Soortenbescherming in Overijssel, Bunzing, egel, hermelijn en wezel.* Provincie Overijssel, EDO-registratiekenmerk 2021/0035915.

Internet

Website Zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl).

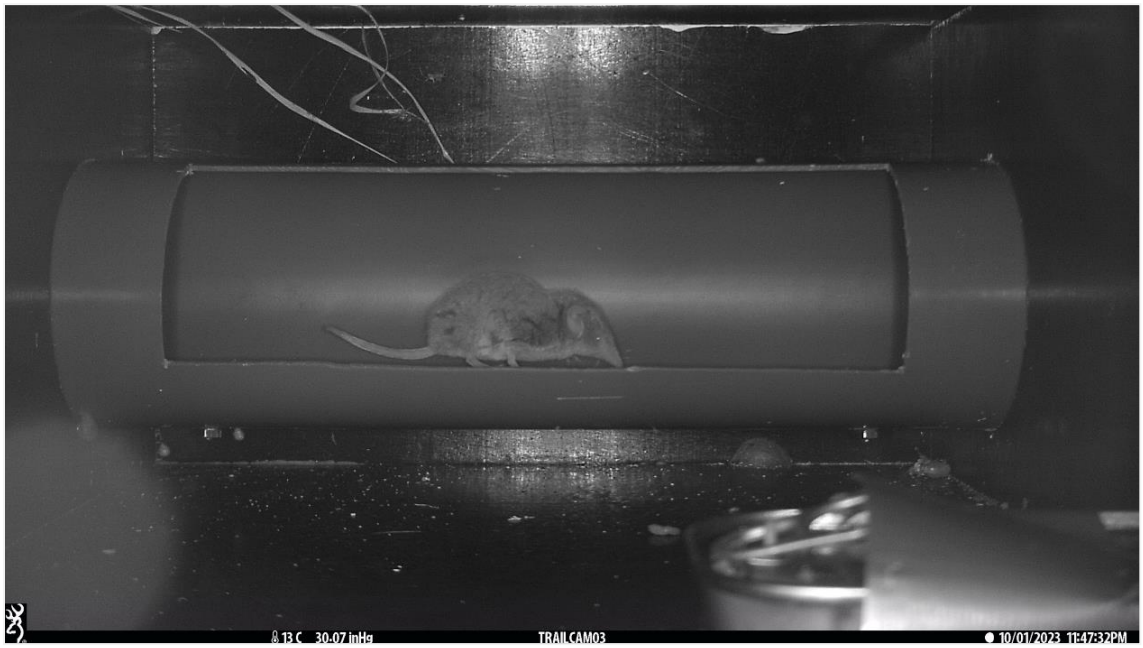
B1 FOTOCOMPILATIE

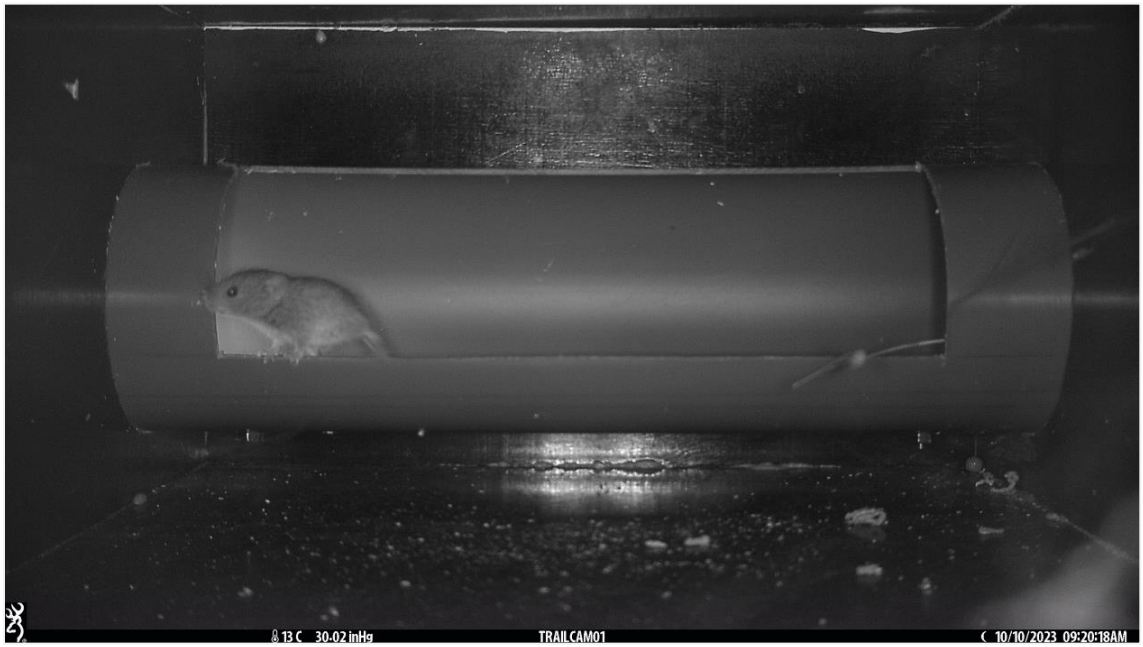
Wezel op 18 oktober 2023 in Mostela 1.

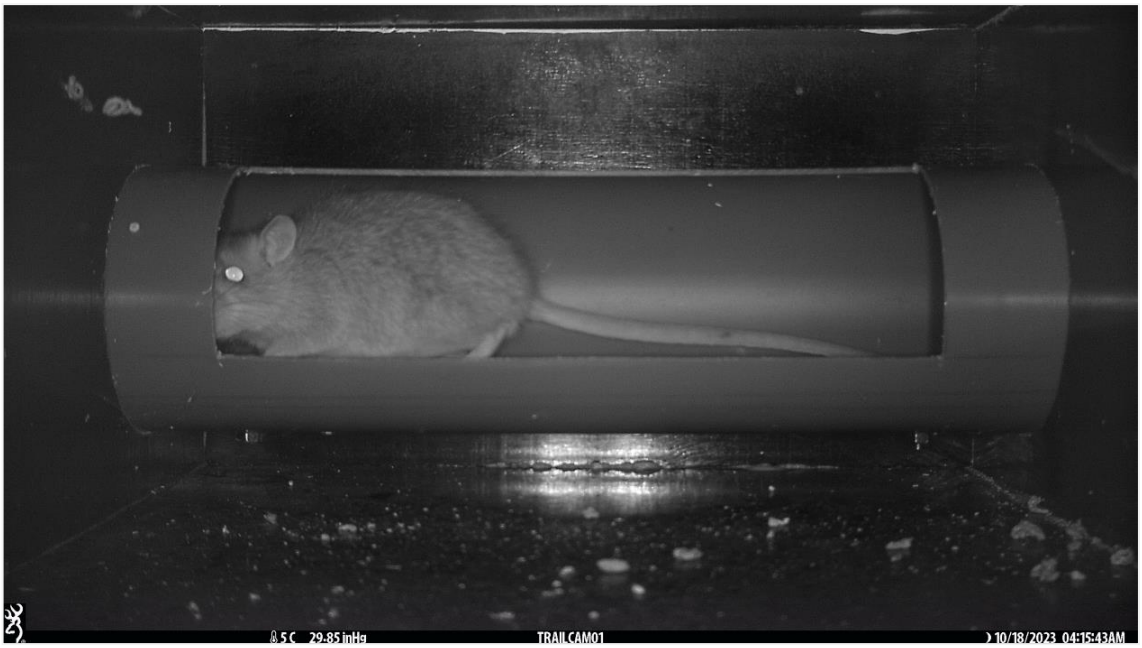
Wezel op 16 november in Mostela 1.

Huisspitsmuis op 1 oktober 2023 in Mostela 1.

Dwergmuis op 10 oktober 2023 in Mostela 2

Bruine rat op 18 oktober 2023 in Mostela 2.

Egel op 1 oktober 2023 in Mostela 3.

Winterkoning op 19 oktober 2023 in Mostela 3.

Steenmarter op 31 augustus 2023 op Cameraval 1.